

Методичні рекомендації складені на основі робочої програми навчальної дисципліни «Спортивне право», затвердженої Науково-методичною радою Університету 16.09.2021 р. № 7.

Укладач:

Ім- Чеховська І.В., д.ю.н., професор,
в.о. завідувача кафедри приватного права

Рецензенти:

Рябченко Ю.Ю., д.ю.н., професор,
професор кафедри приватного права

Лаговська Н.В., к.ю.н., доцент,
доцент кафедри кримінальної юстиції

Розглянуто і схвалено кафедрою приватного права, протокол від 14.02 2022 р.
№ 5.

В.о. завідувача кафедри Ім- Чеховська І.В., д.ю.н., професор

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка	4
2. Тематичний план дисципліни	5
3. Методичні рекомендації до виконання окремих видів індивідуальних завдань	8
4. Порядок оцінювання знань	15
5. Рекомендована література	16

1. Пояснювальна записка

Виконання індивідуальних завдань є складовою навчального процесу, додатковим засобом засвоєння здобувачами навчального матеріалу, що сприяє поглибленому вивченню найбільш важливих питань, з'ясуванню дискусійних моментів, набуттю практичних навичок, з урахуванням при цьому індивідуальних здібностей та уподобань здобувачів, їх схильності до виконання конкретного виду завдань.

Мета індивідуальної роботи з навчальної дисципліни «Спортивне право» – самостійне вивчення частини матеріалу навчальної дисципліни, систематизація, закріплення, поглиблення та практичне застосування одержаних здобувачем теоретичних і прикладних знань, а також розвиток навичок самостійної роботи здобувача навчального, науково-дослідницького та практичного характеру.

Зміст та обсяг індивідуальних завдань визначаються навчальним планом і робочою програмою дисципліни «Спортивне право» галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» спеціальності 017 «Фізична культура і спорт».

Індивідуальні завдання здобувачів з навчальної дисципліни «Спортивне право» можуть виконуватися у формі:

1. дослідницького проекту;
2. тез наукової доповіді на конференції;
3. огляду судової практики;
4. підготовки проектів процесуальних документів;
5. есе за вузькоспеціальною проблематикою та його подальшою презентацією на семінарському занятті.

З метою поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці, за потреби при виконанні індивідуальних творчих завдань науково-педагогічні працівники кафедри надають здобувачам консультації.

Вибір здобувачем виду індивідуальних завдань узгоджується на початку навчального семестру з викладачем, який здійснює організацію, контроль та оцінку якості виконання.

2. Тематичний план дисципліни «Спортивне право»

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінари заняття (год.)	Інд.-конс. робота під кер. викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = 1,5 кредита (44 год.)						
ЗМ 1 Загальні правові основи фізичної культури і спорту (Теми 1-2)						
Т.1	Фізична культура і спорт як сфера правового регулювання. Поняття, принципи, предмет, метод і система спортивного права	2	2	-	5	14
Т.2	Джерела спортивного права	2		-	10	12
Т.3	Суб'єкти в галузі фізичної культури і спорту	2	2		10	14
Т.4	Правове регулювання спортивно-технічної інфраструктури. Правовий статус об'єктів спортивних відносин	2	2		5	14
Всього по модулю:		8	6		30	44
Форма контролю: модульна контрольна робота I (за рахунок сем. заняття – 40хв.)						
МОДУЛЬ II = 1,5 кредита (46 год.)						
ЗМ 2 Спеціальні правові аспекти правового регулювання суспільних відносин в сфері фізичної культури і спорту (Теми 4-6)						
Т.5	Правове регулювання окремих елементів системи фізичної культури і спорту	2	2	-	6	10
Т.6	Правове регулювання трудових відносин спортсменів, тренерів, суддів та інших фахівців в галузі фізичної культури і спорту. Спортивний контракт	2	2		6	10
Т.7	Інтелектуальна власність в галузі	2			6	8

	фізичної культури і спорту					
T.8	Відповідальність за правопорушення в галузі фізичної культури і спорту. Проблеми боротьби з допінгом	2	2	2	5	11
T.9	Порядок вирішення спортивних спорів. Спортивний арбітраж.		2		5	7
Всього по модулю:		8	8	2	28	46
Форма контролю: модульна контрольна робота II (за рахунок сем. заняття – 40хв.)						
Форма підсумкового контролю – залік						
Разом годин з курсу:		16	14	2	58	90

Структура навчальної дисципліни

Заочна форма

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінари заняття (год.)	Інд.-конс. робота під кер. викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = 1,4 кредита (42 год.)						
ЗМ 1 Загальні правові основи фізичної культури і спорту (Теми 1-2)						
T.1	Фізична культура і спорт як сфера правового регулювання. Поняття, принципи, предмет, метод і система спортивного права	2		-	10	12
T.2	Джерела спортивного права			-	10	10
T.3	Суб'єкти в галузі фізичної культури і спорту				10	10
T.4	Правове регулювання спортивно-технічної інфраструктури. Правовий статус об'єктів спортивних відносин				10	10
Всього по модулю:		2			40	42
Форма контролю: модульна контрольна робота I (за рахунок сем. заняття – 40хв.)						
МОДУЛЬ II = 1,6 кредита 48 год.)						
ЗМ 2 Спеціальні правові аспекти правового регулювання суспільних відносин в сфері						

фізичної культури і спорту (Теми 4-6)						
Т.5	Правове регулювання окремих елементів системи фізичної культури і спорту			-	8	8
Т.6	Правове регулювання трудових відносин спортсменів, тренерів, суддів та інших фахівців в галузі фізичної культури і спорту. Спортивний контракт	2			8	10
Т.7	Інтелектуальна власність в галузі фізичної культури і спорту				8	8
Т.8	Відповідальність за правопорушення в галузі фізичної культури і спорту. Проблеми боротьби з допінгом		2	2	8	12
Т.9	Порядок вирішення спортивних спорів. Спортивний арбітраж.				10	10
Всього по модулю:		2	2	2	42	48
Форма контролю: модульна контрольна робота II (за рахунок сем. заняття – 40хв.)						
Форма підсумкового контролю – залік						
Разом годин з курсу:		4	2	2	82	90

3. Методичні рекомендації до виконання окремих видів індивідуальних завдань

Дослідницький проект

Проектна діяльність, як один із найбільш перспективних методів навчання набуває поширення в умовах закладу вищої освіти та виступає як важлива складова системи продуктивної професійної освіти, дієвий, нетрадиційний спосіб організації навчальної діяльності через активні способи дій (планування, прогнозування, аналіз, синтез, узагальнення, моделювання), спрямованих на реалізацію особистісно-орієнтованого підходу та інтерактивної взаємодії. Під дослідницьким проектом мається на увазі діяльність здобувачів, спрямована на вирішення дослідницької проблеми (завдання) з заздалегідь невідомим рішенням і передбачає наявність основних етапів, характерних для наукового дослідження. Структура таких проектів: 1) актуальність теми; 2) формулювання проблеми дослідження, його предмета і об'єкта; 3) визначення задач; 4) визначення методів, джерел інформації; 5) вибір методології, гіпотез; 6) розробка плану, шляхів вирішення; 7) обговорення отриманих результатів; 8) висновки; 9) оформлення результатів досліджень. Тематика дослідницького проекту обирається здобувачем самостійно з переліку тем, що надаються викладачем. Обсяг дослідницького проекту – 10-15 сторінок формату А4.

Виконаний проект подається на кафедру для оцінювання не пізніше ніж за два тижні до підсумкового контролю. Можливий захист роботи – коротка усна її презентація на семінарському занятті.

Оформлення роботи має бути наступним:

- а) перша сторінка є титульною, не нумерується і не входить у загальну кількість сторінок;
- б) текст друкується з одного боку стандартного аркуша через 1,5 інтервали з полями не менше 3 см зліва, 1,5 см справа, 2 см зверху і знизу;
- в) посилання на авторів робіт, що цитуються, указуються в тексті у квадратних дужках, наприклад [1, с. 3], де перша цифра означає порядковий номер джерела зі списку використаної літератури, друга – сторінку;
- г) список літератури, яка вивчається й цитується, складається в алфавітному порядку;
- д) на останній сторінці списку літератури автор ставить дату і свій підпис;
- е) робота має бути написана грамотно, літературною мовою та ретельно вичитаною.

Орієнтовна тематика дослідницьких проектів

1. Історія розвитку правового регулювання фізичної культури і спорту
2. Право людини на заняття фізичною культурою і спортом.
3. Суспільні відносини в сфері фізичної культури і спорту як сфера правового регулювання.
4. Генезис правового регулювання фізичної культури і спорту.
5. Договірне регулювання фізичної культури і спорту.
6. Місце і значення судової практики в застосуванні норм спортивного законодавства.
7. Міжнародне спортивне право.
8. Олімпійське право
9. Правовий статус юридичних осіб в спортивному праві.
10. Спортивні федерації та спортивні ліги;
11. Спортивні клуби як суб'єкти спортивного права.
12. Правовий статус спортсмена
13. Вболівальники та їх об'єднання як суб'єкти спортивного права
14. Правове регулювання комерційної експлуатації спортивних об'єктів

15. Правове регулювання професійного спорту
16. Правове регулювання аматорського (любительського) спорту.
17. Спортивний контракт (трудовий договір): поняття, правова сутність і види. Особливості припинення спортивного контракту (трудоного договору).
18. Соціальні гарантії та соціальний захист учасників спортивних правовідносин.
19. Регламентація спортивних трансферів.
20. Тенденції розвитку регламентації трудових правовідносин в галузі фізичної культури і спорту.).
21. Особливості правового охорони та захисту особистих немайнові права в галузі фізичної культури і спорту.
22. Авторський договір в галузі фізичної культури і спорту. Обмеження прав виконавця, виробника фонограми, організації ефірного або кабельного мовлення.
23. Товарні знаки в галузі фізичної культури і спорту. Правовий захист символіки в галузі фізичної культури і спорту.
24. Захист особистих немайнових прав в галузі фізичної культури і спорту
25. Поняття та види правопорушень в сфері фізичної культури і спорту
26. Цивільно-правова відповідальність за завдану шкоду у сфері фізичної культури і спорту
27. Особливості злочинів в галузі фізичної культури і спорту.
28. Адміністративна відповідальність в галузі фізичної культури і спорту.
29. Правове регулювання допінгу в галузі фізичної культури і спорту. Всесвітнє антидопінгове агентство. антидопінгові вимоги
30. Відповідальність за порушення антидопінгових вимог
31. Судові та позасудові вирішення спорів у спортивному праві.
32. Розгляд спортивних спорів третейськими судами та арбітражами.
33. Спортивний арбітраж
34. Міжнародний спортивний арбітраж
35. Позасудові способи вирішення спортивних спорів.

Тези наукової доповіді на конференції

Тези (від гр. thesis – положення, твердження) – це коротко, точно, послідовно сформульовані ідеї, думки, положення наукової доповіді, повідомлення, статті або іншої наукової праці. Вони містять матеріали, положення, категорії, які автор вперше вводить у науковий обіг.

Написання тез наукових доповідей є видом індивідуальних завдань здобувача, що потребує ознайомлення з актуальними аспектами застосування цивільного процесуального права, ознайомленням з науковою літературою та судовою практикою. Тематика тез обирається здобувачем самостійно за погодженням з викладачем. Підтвердженням виконання індивідуальної роботи в формі тез наукової доповіді є збірник наукових доповідей (тез) конференції в паперовому чи електронному вигляді.

Обсяг тез становить, як правило, 2–3 сторінки друкованого тексту через 1– 1,5 інтервали. Можливий і інший обсяг, якщо його визначають організатори конференції або семінару, на яких автор збирається виступати з доповіддю чи повідомленням.

Огляд судової практики

Огляд судової практики є різновидом виконання індивідуальних завдань, мета якого полягає в набутті правозастосовних компетентностей, вмінь аналізувати, узагальнювати судову практику та робити конкретні висновки.

Для виконання даного виду завдань рекомендується використовувати:

Єдиний державний реєстр судових рішень - <https://reyestr.court.gov.ua/>

Європейський суд з прав людини -

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>

Єдиний державний реєстр судових рішень (ЄДРСР) – це автоматизована система збирання, зберігання, захисту, обліку, пошуку та надання електронних копій судових рішень.

До Реєстру вносяться судові рішення Верховного Суду України, вищих спеціалізованих, апеляційних та місцевих судів - вироки, рішення, постанови, накази, ухвали, окремі ухвали (постанови) суду, що ухвалені (постановлені) судами у кримінальних, цивільних, господарських справах, у справах адміністративної юрисдикції, у справах про адміністративні правопорушення, крім судових рішень, які містять інформацію, що є державною таємницею.

Головна сторінка єдиного реєстру судових рішень містить поля вводу параметрів для пошуку судових рішень. Шукати тексти рішень можна за контекстом, за найменуваннями судів чи прізвищами суддів, або за реквізитами судового рішення чи судової справи. Результати пошуку відображаються у вигляді таблиці з посиланнями на документи.

Шукати в реєстрі судових рішень можна за словом або фразою. Текст, введений у пошуковий рядок, має містити не менше двох символів. При виконанні пошуку вибиратимуться документи, які містять запитовані слова у всіх формах. Тобто, наприклад, шукаючи за словом «судовий» у результати видачі попадуть також документи із словами «судова», «судові», «судове». Шукаючи «ухвала суду», будуть знайдені документи із словосполученнями «ухвалений судом», «ухвала судова», «ухвала судів».

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань для огляду судової практики

1. Проаналізуйте дані судової статистики за останні 5 років та відтворіть результати у вигляді графічного зображення:

- Яка частка серед усіх справ розглядається судами України в порядку цивільного, адміністративного, кримінального судочинства?
- Спори з яких правовідносин та якої категорії розглядаються в порядку цивільного судочинства найчастіше?
- Яка частка цивільних справ розглядається в порядку позовного, наказного та окремого проваджень?

2. Проаналізуйте практику ЄСПЛ щодо порушення принципів правосуддя та зробіть відповідні висновки. Які елементи забезпечують право на доступ до суду в порядку судочинства? Чи можуть законом бути встановлені обмеження права на доступ до суду?

1. Проаналізуйте Постанову Пленуму Вишого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про деякі питання юрисдикції загальних судів та визначення підсудності цивільних справ» від 01.03.2013 р. № 3 та відтворіть результати особливостей визначення юрисдикції в цивільному судочинстві в письмовій формі.

4. Проаналізувавши дані, що містяться у Єдиному державному реєстрі судових рішень, вкажіть підстави та порядок заміни неналежного відповідача у цивільному процесі?

5. Скориставшись Єдиним державним реєстром судових рішень, підберіть 5 судових справ за 2019-2021 роки, у яких наявна процесуальна співучасть.

6. Знайдіть в Єдиному державному реєстрі судових рішень судові рішення у цивільних справах, складені іноземною мовою. Проаналізуйте, якими мовами, крім української, здійснюється судочинство в судах загальної юрисдикції. За допомогою аналізу знайдених судових рішень визначте конкретні обставини і мотиви, у зв'язку з якими судові рішення ухвалюються судами іноземною мовою.

7. Скориставшись Єдиним державним реєстром судових рішень, підберіть 5 судових справ за 2019-2021 роки за участю органів та осіб, яким законом надано право захищати права та інтереси інших осіб.

8. Проаналізуйте судову практику скасування судових наказів судами, що їх видали, і визначте основні підстави їх скасування.

9. Знайдіть у Єдиному державному реєстрі судових рішень рішення судів першої інстанції за різними видами позовів: три рішення суду, ухвалені у справі за позовом про присудження; три — за позовом про визнання; і три — за перетворювальним позовом. Порівняйте їх.

Підготовка проектів процесуальних документів

Будь-який процесуальний документ має відповідати вимогам закону: складатися уповноваженою на те особою, за наявності передбачених законом підстав, виконуватися та засвідчуватися відповідно до вимог закону. Якщо в процесуальних нормах права закріплені обов'язкові реквізити документа, вони мають бути до нього включені. Документ має відповідати вимогам закону як за формою, так і за змістом.

Приклад оформлення позовної заяви та вимоги до неї

ЦПК України позовна заява повинна містити наступні відомості:

1. Найменування суду, до якого вона подається (п.1 ч.3 ст.175).
2. Реквізити сторін та інших учасників цивільного процесу (п.2 ч.3 ст.175).

Якщо учасником справи є фізична особа, в заяві вказуються її повне прізвище, ім'я та по батькові, адреса проживання з поштовим індексом. Податковий номер та серія і номер паспорта зазначаються лише у випадку, коли така інформація відома позивачу.

Якщо учасником справи виступає юридична особа, документ має містити повне найменування, місцезнаходження із зазначенням поштового індексу та ідентифікаційний код цієї особи. Засоби зв'язку учасників вказуються за наявності таких даних у розпорядженні заявника.

3. Ціна позовної заяви, якщо вона підлягає грошовій оцінці (п.3 ч.3 ст.175).
4. Виклад обставин, якими Позивач обґрунтовує свої вимоги (п.5 ч.3 ст.175).
5. Обґрунтований розрахунок сум, які Позивач оспорує чи заявляє до стягнення (п.3 ч.3 ст.175).
6. Зазначення доказів, що підтверджують обставини, на які посилається Позивач (п.5 ч.3 ст.175).

Усі наявні у Позивача докази мають бути подані разом з позовною заявою (ч.2 ст.83, ч.5 ст.177).

Докази, подані після вказаного строку, до розгляду судом не приймаються.

Винятком є лише випадки, коли Позивач обґрунтує неможливість їхнього своєчасного подання через підстави, які від нього не залежали (ч.8 ст.83).

7. Зазначення щодо наявності у Позивача або іншої особи оригіналів письмових або електронних доказів, копії яких додано до позовної заяви (ч.5 ст.95, п.8 ч.3 ст.175).

8. Зазначення доказів, які не можуть бути подані разом із цивільним позовом (п.8 ч.3 ст.175).

Якщо доказ не може бути поданий у встановлений законом строк з об'єктивних причин, Позивач має про це письмово повідомити суд та зазначити:

- який саме доказ не може бути подано;
- причини, з яких цей доказ не може бути подано у зазначений строк;
- докази, які підтверджують, що Позивач вжив усіх залежних від нього заходів, спрямованих на отримання вказаного доказу (ч.4 ст.83).

9. Дані про вжиття заходів досудового врегулювання спору (п.6 ч.3 ст.175). Сторони вживають заходів для досудового врегулювання суперечки за домовленістю між собою або у випадках, коли такі заходи є обов'язковими згідно із законом (ч.1 ст.16).

10. Відомості про вжиття заходів забезпечення доказів чи позову до подачі позовної заяви, якщо вони вживалися раніше (п.7 ч.3 ст.175).

11. Підтвердження Позивача про те, що ним не подано іншого позову (позовів) до цього ж відповідача (відповідачів) з тим самим предметом та з тих самих підстав (п.10 ч.3 ст.175).

12. Спосіб захисту прав або інтересів, передбачений законом чи договором, або інший спосіб захисту, який не суперечить закону і який Позивач просить суд зазначити в рішенні (п.4 ч.3 ст.175).

Суд визначає спосіб захисту, який не суперечить закону, у випадку коли закон або договір не містять ефективного способу захисту (ст.5).

13. Якщо позовна заява подається до кількох відповідачів, в ній має бути зазначено зміст вимог до кожного з них (п.4 ч.3 ст.175).

14. Перелік документів та інших доказів, які додаються до позовної заяви (п.8 ч.3 ст.175).

Письмові докази надаються в оригіналі або в належним чином засвідченій копії, якщо інше не передбачено ЦПК (ч.2 ст.95). Копії вважаються засвідченими належним чином, якщо їх було засвідчено в порядку, встановленому чинним законодавством (ч.4 ст.95).

Позивач, який подає письмові докази в копіях (електронних копіях), має зазначити наявність у нього або іншої особи оригіналу письмового доказу. Позивач підтверджує відповідність копії письмового доказу оригіналу, який заходиться у нього, своїм підписом із зазначенням дати такого засвідчення (ч.5 ст.95).

Документи, отримані за допомогою факсимільного чи інших аналогічних засобів зв'язку, приймаються до розгляду як письмові докази у випадках і в порядку, які встановлені законом або договором (ч.7 ст.95).

15. Клопотання про витребування доказів (ч.3 ст.177).

Клопотання про витребування доказів подається разом з поданням цивільного позову.

Якщо таке клопотання заявлено після закінчення встановленого строку, суд залишає його без задоволення. Винятком є випадок, коли Позивач обґрунтує неможливість його надання у визначений строк з причин, що не залежали від нього (ч.1 ст.84). У клопотанні має бути зазначено:

- який доказ витребується;
- обставини, які може підтвердити цей доказ, або аргументи, які він може спростувати;
- підстави, з яких випливає, що цей доказ має відповідна особа;
- вжиті особою, яка подає клопотання, заходи для отримання цього доказу самостійно, – докази вжиття таких заходів та (або) причини неможливості самостійного отримання цього доказу (ч.2 ст.84).

16. До позовної заяви про визнання акта чи договору недійсним додається копія (або оригінал) оспорюваного акта чи договору або засвідчений витяг з нього, а у разі відсутності акта чи договору у Позивача – клопотання про його витребування (ч.6 ст.177).

17. Попередній (орієнтовний) розрахунок суми судових витрат, які Позивач поніс і які очікує понести у зв'язку з розглядом справи (ч.1 ст.134, п.9 ч.3 ст.175).

До судових витрат належить судовий збір; витрати на професійну правничу допомогу; витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів, експертів та проведенням експертизи; витрати, пов'язані з витребуванням доказів, проведенням огляду доказів за їхнім місцезнаходженням, забезпеченням доказів; інші витрати, пов'язані із вчиненням процесуальних дій, необхідних для розгляду справи або підготовки до її розгляду (ст.133).

У разі неподання Позивачем попереднього розрахунку суми судових витрат суд може відмовити у їхньому відшкодуванні, за винятком суми сплаченого судового збору (ч.2 ст.134).

18. Документ про сплату судового збору у встановлених порядку і розмірі або документи, що підтверджують підстави звільнення від сплати судового збору відповідно до закону (ч.4 ст.177).

Підстави звільнення заявника від сплати судового збору зазначаються в тексті позовної заяви (ч.4 ст.175).

19. Довіреність або інший документ, що підтверджує повноваження представника Позивача (ч.7 ст.177).

Довіреність фізичної особи має бути посвідчена нотаріально або, у визначених законом випадках, іншою особою (ч.1, 2 ст.62).

Повноваження адвоката підтверджуються довіреністю або ордером, виданим відповідно до Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» (ч.4 ст.62).

20. Копії позовної заяви та копії всіх документів, що додаються до неї, відповідно до кількості відповідачів і третіх осіб (ч.1 ст.177).

Це правило не поширюється на позови, що виникають з трудових правовідносин, а також про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок злочину чи каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи, незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду (ч.2 ст.177).

21. Підпис Позивача, або його представника, або іншої особи, якій законом надано право звертатися до суду в інтересах іншої особи (ч.2 ст.175), із зазначенням посадового становища (п.1 ч.4 ст.185).

Якщо позов подається особою, якій законом надано право звертатися до суду в інтересах іншої особи, в тексті позовної заяви вказуються підстави такого звернення (ч.5 ст.175, ст.56).

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань для складання процесуальних документів

1. Підготуйте ухвалу про передачу справи до іншого суду в зв'язку із задоволенням клопотання відповідача, зареєстроване місце проживання або перебування якого раніше не було відоме, про передачу справи за місцем його проживання (перебування).

2. Складіть довіреність на представлення в суді інтересів фізичної особи з наданням представникові всіх прав особи, чий інтерес він представляє (з урахуванням норм чинного ЦПК України).

3. Підготуйте клопотання про витребування доказів у справі відповідно до чинного законодавства.

4. Підготуйте судовий наказ за вимогою про стягнення заборгованості за теплопостачання, сума вимоги якого становить 50,000 грн. до фізичної особи – власника будинку.

5. Підготуйте позовну заяву про:
усунення перешкод у користуванні спортивною спорудою;
повернення майна з чужого незаконного володіння;
про захист честі, гідності та ділової репутації у сфері фізичної культури і спорту;
визнання оспорюваного правочину недійсним і застосування наслідків його недійсності;

застосування наслідків недійсності нікчемного правочину;
відшкодування моральної шкоди та виплати майнового відшкодування у зв'язку з порушенням авторського права у сфері фізичної культури і спорту.

6. Підготуйте ухвалу суду про відкриття провадження у справі відповідно до вимог визначених законом до таких ухвал.

7. Складіть ухвалу про проведення процедури врегулювання спору за участю судді.

8. Підготуйте ухвалу суду про оголошення перерви в судовому засіданні.

9. Підготуйте ухвалу суду про закриття провадження у справі.

10. Підготуйте ухвалу суду про зупинення судового розгляду справи.

11. Підготуйте ухвалу суду про залишення позову без розгляду.

12. Підготуйте протокол судового засідання у позовному провадженні.

13. Підготуйте протокол про вчинення окремої процесуальної дії.

14. Підготуйте ухвалу суду про поновлення провадження у справі.

15. Підготуйте ухвалу суду про відкладення розгляду справи.

16. Підготуйте заочне рішення у справі щодо відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.

17. Складіть заяву до суду щодо розгляду в суді справи:

про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи;

про надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності.

Написання есе та його презентація на семінарському занятті

Есе – індивідуальна робота студента, присвячена одному вузькоспеціальному проблемному питанню у сфері цивільного процесу України, що відзначається вільним, виразно індивідуалізованим аналізом проблеми, оригінальністю суджень та вишуканістю форми. Як вид індивідуальної роботи есе передбачає творчий аналіз проблеми, вміння професійно сформулювати гіпотезу та довести спроможність чи неспроможність її практичного існування, здатність до оригінального, самостійного, аргументованого наукового дослідження.

Особливість есе – стислість, лаконічність викладу матеріалу за запропонованою темою. В есе має міститися виключно авторська позиція, яка ґрунтується на глибокому вивченні та аналізі науково-теоретичного матеріалу за проблематикою.

Есе оформляється у вигляді письмової роботи в обсязі 6-7 сторінок, складається з викладу основного матеріалу та списку джерел.

Список тем, рекомендованих для написання есе

- Злочини в сфері фізичної культури і спорту.
- Фінансово-економічні правопорушення в сфері фізичної культури і спорту.
- Расистські правопорушення під час проведення змагань.
- Відповідальність організаторів змагань за расистські прояви.

4. Порядок оцінювання знань

Засобами контролю виконання індивідуальних завдань, які застосовуються при викладанні даної навчальної дисципліни, є бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, а також аудиторне представлення індивідуальних творчих завдань (ділових ігор та кейсів, презентацій, рефератів, есе тощо).

Індивідуальна робота здійснюється у формі дослідницького проекту, презентації, проекту процесуальних документів (позовна заява, судові рішення тощо), огляду судової практики або інших формах і оцінюється від 0 до 10 балів.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
10-7	Послідовність, логічність підготовки доповіді (есе, проаналізованої судової практики тощо), а також підготовка презентації та, відповідно, її захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.
6-1	Послідовність, логічність написання доповіді (есе, судової практики тощо), але з незначними помилками або без належного обґрунтування.
0	Не виконано індивідуальне завдання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Спортивне право України : навчальний посібник / за ред. Є.О. Харитонова. – Одеса : Фенікс, 2019. – 330 с.
2. Спортивне право України : навч. посіб. для студ. внз / А. М. Апаров; Київ. держ. акад. вод. трансп. ім. гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного. — К. : Істина, 2019. — 518 с.
3. Апаров А.М. Концепція спортивного права: огляд ключових аспектів. *Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. Правознавство*. 2017. Т. 22. Вип.1 (30). С. 6-19.
4. Питання заборони та протидії дискримінації: методичні рекомендації для юристів. упорядник: Г. Христова, к. ю. н., доц. Київ. Рада Європи. 2015. 110 с.
5. Аристова Л.В. Государственная политика в сфере физической культуры и спорта (Теоретические проблемы социальной политики. Особенности государственного регулирования). *Теория и практика физической культуры*. 2019. № 5. С. 2–8.
6. *Diritto dello sport: Manuale*. – Milano: Mondadori Education, 2019. – X, 438 p.

Допоміжна:

7. Кун Л. Всеобщая история физической культуры и спорта: Пер. с венг. / Под общ. ред. В.В. Столбова. – К., 2012.
8. Канунников А.Б., Канунников С.А. Гражданско-правовые условия в трудовом договоре с профессиональными спортсменами. *Трудовое право*. 2016. № 8. С. 10–14.
9. Коршунова Т.Ю. Регулирование профессиональной спортивной деятельности спортсменов-профессионалов: работник или свободный агент?. *Цивилист* (Научно-практический журнал). 2015. № 4.
10. Маргулис М.А. Правоотношения в сфере профессионального спорта. *Юридическая мысль*. 2014. № 6.
11. Нагих С.И. Правовой статус МОК в системе международного права и национальном праве Швейцарии. *Спорт: экономика, право, управление*. 2018. № 1. С. 3–6.
12. Соловьев А.А. О значении и самостоятельности отрасли и науки спортивного права. *Юрист вуза*. 2019. № 1. С. 51–55.
13. Соловьев А.А. Актуальные проблемы спортивного права: Кодификация законодательства о спорте. Спорт и вузы. – М., 2018. – 156 с.
14. Соловьев А.А. Бразильский опыт кодификации в области спорта. *Нравственные императивы в праве*. 2018. № 2. С. 3–10.
15. Соловьев А.А. О кодификации и иных актуальных проблемах спортивного права. *Юрист вуза*. 2019. № 7. С. 46–49.
16. Соловьев А.А. От Спортивного кодекса Франции к Спортивному кодексу России (использование французского опыта в кодификации российского законодательства о спорте). *Спорт: экономика, право, управление*. 2012. № 4. С. 12–15.
17. Шевченко О.А. Правовой статус профессионального спортсмена. *Право и государство*. 2016. № 8.
18. Шевченко О.А. Особенности правоотношений профессиональных спортсменов, тренеров, судей и иных специалистов в области профессионального спорта. *Право и государство*. 2016. № 9.
19. Шевченко О.А. Проблемы правового регулирования труда спортивных тренеров. *Спорт: экономика, право, управление*. 2018. № 3.
20. Мероприятия по обеспечению безопасности игр Британского содружества наций в Манчестере. *Борьба с преступностью за рубежом*. 2014. № 6. С. 29–32. [Police. – 2002. – July. – P. 6, 7, 9].
21. Полицейское обслуживание футбольных матчей в Великобритании. *Борьба с преступностью за рубежом*. 2015. № 2. С. 39–43. [Police. – 2003. – May. – P. 15, 17].

22. Соловьев А.А. Зарубежный опыт правового регулирования обеспечения безопасности спортивных мероприятий. *Право и образование*. 2018. № 4. С. 125–135.
23. Соловьев А.А. Правовое регулирование обеспечения безопасности спортивных мероприятий во Франции. *Нравственные императивы в праве*. 2019. № 1 (3). С. 28–37.
24. Соловьев А.А. Правовой режим обеспечения безопасности в спорте. *Власть*. 2017. № 4. С. 161–165.
25. Тимец М.В. Всемирное антидопинговое агентство: структура и основные направления деятельности. *Спорт: экономика, право, управление*. 2015. № 4. С. 23–26.
26. Нагих С.И. О необходимости специального спортивного арбитража. *Спорт: экономика, право, управление*. 2012. № 2. С. 5–9.
27. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. *Відом. Верховної Ради України*. 2004. № 40-41. Ст. 492.

Інформаційні ресурси Інтернет:

28. Case of Andrejeva v. Latvia (Application no. 55707/00). STRASBOURG 18 February 2009
<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22dmdocnumber%22:%5B%22847435%22%2C%22itemid%22:%5B%22001-91388%22%5D%7D>
29. Справа «Олександр Волков проти України» (Заява № 21722/11) // Офіц. вісн. України. 2013. № 89. Ст. 3307.
30. Ухвала Київського апеляційного адміністративного суду від 29.03.2017 р. у справі № 825/2021/16. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/65661702>
31. Рекомендації для українських органів державного управління щодо наближення до права ЄС. URL: https://eu-ua.org/sites/default/files/inline/files/legal_approximation_guidelines_ukr_new.pdf
32. Про податок з доходів фізичних осіб: Закон України від 22.05.2003 р. № 889 ІV. URL: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>
33. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24 грудня 1993 р. № 3808-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#n317>.
34. Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань : Закон України від 03 листопада 2015 р. № 743-VІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/743-19>.
35. Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту. Указ Президента України від 28 вересня 2004 р. № 1148/2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1148/2004>.
36. Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 р. Постанова Кабінету Міністрів України від 01 березня 2017 р. № 115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/115-2017-%D0%BF>.
37. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 р. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2015 р. № 1320-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1320-2015%D1%80>.
38. Про деякі питання заохочення спортсменів з видів спорту осіб з інвалідністю України – чемпіонів, призерів Паралімпійських і Дефлімпійських ігор та їх тренерів. Постанова Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2008 р. № 704. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2008%D0%BF>.
39. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на прикладні розробки у сфері розвитку окремих видів спорту та методики підготовки спортсменів. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 29 березня 2006 р. № 995. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0496-06/conv>.

40. Про затвердження Положення про центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». Наказ Міністерства молоді та спорту України від 31 січня 2014 р. № 323. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0310-14>.

41. Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту в дошкільних, загальноосвітніх професійно-технічних навчальних закладах України. Наказ Міністерство освіти і науки України від 02 серпня 2005 р. № 458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0909-05/conv>.

42. Гаро Г. Спортивне право: огляд національного законодавства і міжнародних стандартів. URL: https://protocol.ua/ua/sportivne_pravo_oglyad_natsionalnogo_zakonodavstva_i_mignarodnih_standartiv/.

Міжнародні видання:

43. European Commission. Eurostat – <http://ec.europa.eu/eurostat/portal/page/portal/eurostat/home>

44. EUR-Lex Access to European Union law – <http://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/treaties.html>

45. Council of Europe – <http://www.coe.int/en/web/conventions/home>

46. European Union – https://europa.eu/european-union/index_en

47. Сайт Європейського суду з прав людини – <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22languageisocode%22:%5B%22UKR%22%5D,%22documentcollectionid%22:%5B%22JUDGMENTS%22,%22DECISIONS%22%5D%7D>

48. Diritto dello sport: Manuale. – Milano: Mondadori Education, 2012. – X, 438 p.

49. EUR-Lex Access to European Union law. URL: <http://eur-lex.europa.eu/collection/eulaw/treaties.html>.

50. Рекомендації для українських органів державного управління щодо наближення до права ЄС. URL: https://eu-ua.org/sites/default/files/inline/files/legal_approximation_guidelines_ukr_new.pdf